

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžr/1/2013
Identifikačné číslo spisu:	8006200254
Dátum vydania rozhodnutia:	10.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8006200254.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Tatranský Permon, a.s., Pribylina 1486, právne zastúpený: 1. JUDr. Ladislav Jančo, advokát, Štúrova 13, Bratislava, 2. Mgr. Tomáš Čermák, advokát, Hodžovo námestie 1A, Bratislava (splnomocnenec na doručovanie), 3. JUDr. Róbert Kováčik, advokát, Hodžovo námestie 1A, Bratislava, proti odporcovi: Okresný úrad v Poprade (pôvodne Obvodný pozemkový úrad v Poprade), Partizánska 690/87, Poprad, za účasti: Združenie bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla - pozemkové spoločenstvo, zastúpené P. J., právne zastúpené: Podtatranská advokátska kancelária, s.r.o., Murgašova 6/87, Poprad, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Poprade č. 64/535/06-NJ zo dňa 11. januára 2006, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/6/06-90 zo dňa 29. októbra 2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/6/06-90 zo dňa 29. októbra 2009 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Poprade č. 64/535/06-NJ zo dňa 11.01.2006 (v súlade so zákonom č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli obvodné pozemkové úrady zrušené a ich pôsobnosť prešla na okresné úrady), ktorým odporca, ako orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 229/1991 Zb.) v spojení s § 5 zákona č. 518/2003 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 193/2005 Z.z. (ďalej len zákon č. 518/2003 Z.z.) a v zmysle § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

(správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok) rozhodol vo veci účastníkov za oprávnené osoby P. P. a spol. proti povinnej osobe Tatranský Permon, a.s., podľa bodu 1 výroku rozhodnutia tak, že spoluvlastníci a majitelia podielov Združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla - pozemkové spoločenstvo (ďalej len zúčastnená osoba alebo ďalší účastník) v zastúpení P. P. podľa § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 330/1991 Zb.) spĺňajú podmienky na priznanie nárokov podľa § 6 ods. 1 písm. e/ zákona č. 229/1991 Zb. tým, že došlo k odňatiu vlastníctva bez náhrady postupom podľa zákona č. 2/1958 Zb. o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných právnych útvarov (ďalej len zákon č. 2/1958 Zb.) nehnuteľnosti:

- A. pozemky vo vložke č. 149/189 ako mpč. 705/1 C KN 1022/39 - lúka/zastavaná plocha v katastrálnom území (ďalej len k.ú.) V. a mpč. 678/a/1 C KN 1022/39 - les/zastavaná plocha o výmere 9 361 m² v k.ú. V. v zmysle geometrického plánu č. 11/99, ktorý vyhotovila Ing. Q., overeného Okresným úradom, katastrálnym odborom Poprad dňa 12.05.1999 (ďalej len nehnuteľnosti).

Podľa bodu 2 výroku administratívneho rozhodnutia odporcu sa oprávneným osobám priznáva vlastnícke právo k nehnuteľnostiam uvedeným v bode A. Zoznam a podiely oprávnených osôb tvoria prílohu č. 1 rozhodnutia odporcu.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že v priebehu konania na správnom orgáne sa dokazovaním zistilo, že časť nehnuteľnosti pod č. 1022/39 navrhovaná ako les, nie je zastavaná a je možné ju vydať, lebo existujúce stavby nebránia lesnému využitiu pozemku v súlade s § 11 ods. 1 písm. d/, veta za bodkočiarkou, zákona č. 229/1991 Zb. Geometrický plán plne vyhovuje priznaniu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam oprávneným osobám, spoluvlastníkom a majiteľom podielu združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla - pozemkové spoločenstvo v zastúpení spoločného zástupcu P. P. (teraz P. J.). Zo zistení správneho orgánu vyplýva aj to, že rozhodnutím Okresného národného výboru v Poprade, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva pod č. 3120/75-Ja zo dňa 03.06.1985 bola vtedajšia parcela 1448/2 o výmere 1,1625 ha vyňatá z lesného fondu v súlade s geometrickým plánom č. 761-0162/71. Námitka navrhovateľa, že nárok nebol uplatnený v stanovenej lehote podľa názoru krajského súdu neobstoí. Oprávnená osoba si podaním zo dňa 15.10.1991 (Pozemkovému úradu v Poprade doručené dňa 22.10.1991) uplatnila v zmysle § 9 ods. 1 reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva - les vo výmere 11.625 m², v katastrálnom území (ďalej len k.ú.) V., ako parc. EN č. 1448/2 a zároveň aj u povinnej osoby. Ak OKD, a.s., celý majetok združenia vložila do spoločnosti Tatranský Permon, a.s., stal sa ich právnym nástupcom. Nárok je uplatnený riadne len vtedy, ak je uplatnený na pozemkovom úrade. Ak je nárok uplatnený na pozemkovom úrade a oprávnená osoba nezašle povinnej osobe výzvu na vydanie nehnuteľností, pozemkový úrad ako v prípade, keď nedôjde k uzavretiu dohody, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti. Správny orgán tak aj rozhodol. Aj ohľadkou nehnuteľností bolo preukázané, že parc. č. 1022/39 - les o výmere 9.361 m² v k.ú. V. je možné vydať, lebo neexistujú prekážky, ktoré by bránili jej vydaniu v zmysle zákonných ustanovení, a preto boli splnené podmienky na priznanie nárokov oprávnenej osobe. Správny orgán sa dostatočne vysporiadal v odôvodnení rozhodnutia aj s tým, z akého dôvodu bolo priznané vlastnícke právo len k časti pôvodne uplatneného nároku.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu advokáta JUDr. Ladislava Janča dňa 15.12.2009 odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom vyhodnotené, ako oneskorene podané.

JUDr. Ladislav Jančo však nebol navrhovateľom splnomocnený na doručovanie písomností. Navrhovateľ má v tomto súdnom konaní troch právnych zástupcov a v plnomocenstve zo dňa 05.11.2008 bol Mgr. Tomáš Čermák v zmysle § 48a a § 149 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) navrhovateľom splnomocnený na doručovanie a prijatie náhrady trov konania.

Rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 4Sp/6/06-90 zo dňa 29.10.2009 bol dňa 27.11.2009 doručený JUDr. Ladislavovi Jančovi, avšak Mgr. Tomášovi Čermákovi až dňa 09.04.2013. Odvolanie právneho zástupcu Mgr. Tomáša Čermáka bolo dané na poštovú prepravu dňa 23.04.2013 a krajskému súdu doručené dňa 25.04.2013. Ešte pred riadnym doručením rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu Mgr. Tomáša Čermáka odvolanie, ktoré bolo Krajskému súdu v Prešove doručené dňa 14.07.2011. Aj podľa vyjadrenia právneho zástupcu navrhovateľa je obsah odvolania zo dňa 11.07.2011 totožný s obsahom odvolania zo dňa 18.04.2013, v ktorom sú navyše doplnené ďalšie odvolacie dôvody.

V podanom odvolaní navrhovateľ uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže napadnutý rozsudok bol vyhlásený na termíne pojednávania 29.10.2009 o 8:30 hod., na ktoré však navrhovateľ nebol riadne predvolaný. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 06.10.2009 je podľa odvolateľa zrejmé, že na tomto termíne nebol prítomný navrhovateľ a ani žiadny z právnych zástupcov navrhovateľa (JUDr. Ladislav Jančo, Mgr. Tomáš Čermák, JUDr. Róbert Kováčik). Právny zástupca navrhovateľa (Mgr. Tomáš Čermák) nebol informovaný o odročení pojednávania na termín 29.10.2009 za účelom vyhlásenia rozhodnutia, a preto upovedomenie JUDr. Ladislava Janča o termíne vyhlásenia rozhodnutia nemá účinky účinného doručenia. Pritom poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) sp. zn. II. ÚS 85/02.

Navrhovateľ namietal oprávnenie osôb uvedených v rozhodnutí správneho orgánu na uplatnenie nároku na vydanie nehnuteľnosti - pozemku parc. EN č. 1448/2 (parc. reg. C č. 1022/1) v katastrálnom území (ďalej len k.ú.) V. Poukazoval na to, že nárok na vydanie nehnuteľnosti si urbárske spoločenstvo Štôla uplatnilo už 22.10.1991, hoci možnosť oprávneným osobám združiť sa na takéto účely bola daná až od 26.08.1993 (novelou § 22a zákona č. 229/1991 Zb.). Združenie bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla si tak mohlo nároky uplatniť len ako určený zástupca (mohlo tak urobiť v mene jednotlivých vlastníkov a nie vo svojom mene), alebo ako nadobúdateľ reštitučného nároku (4Cdo/182/2007), čo by však muselo byť objasnené a náležite preukázané. Výriešenie tejto otázky má vplyv na posúdenie včasnosti uplatnenia nároku.

Navrhovateľ ďalej namietal rozpor medzi výrokom a dôvodmi administratívneho rozhodnutia, keďže podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. sú oprávnenými osobami fyzické osoby, ktoré spĺňajú tam uvedené predpoklady. Z ustanovenia § 37 ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. vyplýva, že toto ustanovenie upresňovalo vecný, nie však osobný rozsah reštitučného oprávnenia. Z napadnutého rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Poprad však vyplýva, že za oprávnenú osobu v ňom bola uznaná aj Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku a aj Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond. Správny orgán vo svojom rozhodnutí neobjasnil, z akého dôvodu ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. má zahŕňať aj právnické osoby a štát, hoci cieľom tohto zákona malo byť práve navrátenie vlastníckeho práva odňatého štátom konkrétnym fyzickým osobám.

Z ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. vyplýva, že reštitučný nárok mal byť uplatnený na pozemkovom úrade najneskôr do 31.12.1992. Navrhovateľ považoval napadnuté administratívne rozhodnutie za nezrozumiteľné v otázke, kto a kedy si vlastne uplatnil reštitučný nárok k pozemku parc. č. 1448/2. Zápisnica zo dňa 20.11.1990 obsahuje v spodnej časti dátum 20.11.1992 a týka sa ustanovujúcej schôdze Urbárskeho spoločenstva Štôla a Urbárskeho spoločenstva Driečny a spoločenstva Štôla a spomína sa v nej vypracovanie stanov a žiadosť o registráciu na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Zo stanov Združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla (registrovaných na ministerstve vnútra 03.01.1991) však vyplýva, že tieto boli schválené 16.11.1990, teda štyri dni predtým. Z takto zistených časových údajov podľa odvolateľa vyplýva, že nie je zrejma súvislosť medzi ustanovujúcou schôdzou z 20.11.1990 a Združením bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla, ktorého stanovy boli v tom čase už schválené. Zápisnica z 15.11.1993, ktorou sa osvedčuje priebeh troch valných zhromaždení (14. októbra 1992, 28.12.1992 a 15.11.1993) „Urb. spoločenstva v Štôle a Urb. spoločenstva Driečny a spol. Štôla“ je však už podpísané s pečiatkou „Združenia bývalých urbarialistov a obyvateľov obce Štôla“, teda občianskym združením, ktoré malo byť založené na schôdzi 16.11.1990. Následne v „overovacej doložke“ obce sa znova spomína valné zhromaždenie „Urb.

spoločenstva v Štôle a Urb. spoločenstva Driečny a spol. v Štôle“. Z tejto zápisnice nie je zrejmé, kto a kedy sa jednotlivých valných zhromaždení zúčastnil a ako sa na nich hlasovalo.

Ak bol nárok na pozemkovom úrade uplatnený 22.10.1991 na základe členskej schôdze z 20.11.1990 (ktorá sa netýkala Združenia bývalých urbaliastov a obyvateľov obce Štôla), potom nebolo možné prihladiť na zápisnicu z 15.11.1993, pretože tá sa naopak týkala Združenia bývalých urbaliastov a obyvateľov obce Štôla. Ak správny orgán považoval za základ uplatnenia nároku zápisnicu z 15.11.1993 Združenia bývalých urbaliastov a obyvateľov obce Štôla, potom je nesprávny záver o uplatnení nároku 22.10.1991, keďže v tom čase ešte uznesenie o uplatnení nároku (obsiahnuté v zápisnici z 15.11.1993) neexistovalo. Bolo potrebné, aby sa správny orgán vysporiadal s obsahovými náležitosťami zápisnice z 15.11.1993 (v zmysle stanoviska vysloveného v 1SŽ-o-KS 168/2004 - Zo súdnej praxe 2/2007). Navyše bol nárok na vydanie nehnuteľnosti uplatnený voči neexistujúcej osobe „OKD, a.s. Dŕl Darkov, Karviná“, keďže od 01.01.1991 existovala už len akciová spoločnosť Ostravsko-karvinské doly, akciová spoločnosť.

Odvolateľ ďalej uviedol, že povinnými osobami sú podľa § 5 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. štát, resp. právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia. Zákon č. 229/1991 Zb. nadobudol účinnosť dňa 24.06.1991, a preto môže byť povinnou osobou len tá osoba, ktorá ku dňu 24.06.1991 existovala. Navrhovateľ ako právnická osoba vznikol až 31.12.1992. Napriek tomu správny orgán vo svojom rozhodnutí navrhovateľa označuje za povinnú osobu a v odôvodnení uvádza, že pri jej určení „vychádzal z identifikácií parciel vypracovaných Strediskom geodézie Poprad zo dňa 14.08.1992“. Správny orgán však nezrejmiť, prečo si nechal vypracovať identifikáciu parciel k 14.08.1992, keď z ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. jednoznačne vyplýva, že na určenie povinnej osoby je rozhodujúci dátum 24. júna 1991. Rovnako z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vôbec nie je zrejmé, ako sa správny orgán dopracoval k záveru, že navrhovateľ je povinnou osobou napriek tomu, že vznikol až jeden a pol roka po rozhodnom dni, a navyše štyri a pol mesiaca po vypracovaní identifikácie, z ktorej správny orgán (údajne) vychádzal. Krajský súd v odôvodnení uviedol, že spoločnosť OKD, a.s., vložila celý svoj majetok do majetku navrhovateľa, ktorý sa stal jej právnym nástupcom, avšak nie je zrejmé, na základe čoho dospel krajský súd k tomuto záveru, keďže to z administratívneho rozhodnutia nevyplýva. Navrhovateľ uviedol, že k 24.06.1991 bola držiteľom sporných pozemkov spoločnosť Ostravsko-karvinské doly, akciová spoločnosť. Správny orgán a súd tak mali zistiť, k akým úkonom došlo po tomto dátume a posúdiť účinky týchto úkonov na postavenie povinnej osoby. Z ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. je zrejmé, že postavenie povinnej osoby je neprevoditeľné a mohlo by preto na inú právnickú osobu prejsť len v dôsledku univerzálnej sukcesie (v podobe zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia). Navrhovateľ však nevznikol žiadnou z týchto foriem premeny pôvodnej spoločnosti Ostravsko-karvinské doly, akciová spoločnosť, ale bol novozaložený zakladateľskou listinou bez právneho predchodcu. Už z toho je zrejmé, že naň nemohlo prejsť postavenie povinnej osoby v zmysle § 5 zákona č. 229/1991 Zb. Každá iná forma (vrátane vkladu majetku do základného imania právnickej osoby) je formou prevodu, nie prechodu, pretože je založená na dvoj- (zmluve) alebo jednostrannom (vyhlásení o vklade majetku) právnom úkone doterajšieho vlastníka (prevodcu). Navrhovateľ tiež poukázal na to, že podľa správneho orgánu malo nadobudnutie sporných pozemkov zo strany navrhovateľa (po 24.06.1991) spôsobiť, že navrhovateľ napriek § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. tieto pozemky nadobudol a stal sa povinnou osobou, tak ďalší prevod sporných pozemkov podľa názoru správneho orgánu takéto účinky nemal a navrhovateľ už tieto pozemky spolu s postavením povinnej osoby ďalej previesť nemohol.

Preskúmané rozhodnutie správneho orgánu je založené na geometrickom pláne č. 11/99 vyhotovenom geodetkou Ing. M. Q.. Tento geometrický plán vychádza zo stavu v katastri nehnuteľností v roku 1999 a jeho účelom je v podstate rozhraničenie časti vtedy existujúcej parcely č. 1022/1 o výmere 24.075 m², ktorá je zastavaná a ktorú nemožno vydať v reštitučnom konaní, a zvyšnej časti parcely, ktorá je označená ako parcela č. 1022/39 a ktorú možno vydať. Od roku 1999 však došlo v katastri nehnuteľností k podstatným zmenám - parcela č. 1022/1 bola v roku 2003 rozčlenená na množstvo menších parciel, pričom parcela č. 1022/39 z geometrického plánu č. 11/99 (pozemok uvedený v napadnutom rozhodnutí správneho orgánu) v súčasnosti zasahuje už len do niektorých z

novovytvorených pozemkov (náčrtok v prílohe č. 1), a to konkrétne pozemkov parc. č. 1022/56, -/57, -/58, -/63, -/66, -/67, -170, -71 a -/1. V dôsledku vyššie uvedených zmien je tak geometrický plán č. 11/99 v zmysle § 96 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 79/1996 Z.z. resp. § 45 ods. 2 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 461/2009 Z.z. a § 36a zákona NR SR č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a zápisoch vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), nepoužiteľný na právne účely.

Navrhovateľ poukázal na to, že v súčasnosti sú na jednotlivých listoch vlastníctva ako vlastníci parciel č. 1022/56, -/57, -/58, -/63, -/66, -/67, -170, -71 a -/1, ktoré sú dotknuté napadnutým administratívnym rozhodnutím, zapísané iné osoby než navrhovateľ alebo oprávnené osoby. V dôsledku toho sa s týmito osobami malo konať ako s účastníkmi konania v zmysle § 14 ods. 1 správneho poriadku.

Oprávnené osoby si vo svojej žiadosti uplatnili nárok na navrátenie pozemku označeného ako parcela č. 1448/2 v k.ú. V. a svoj nárok odvodzujú z toho, že im patrili pôvodné parcely označené ako mpč. 678/a/1 a 705/1. Parcela č. 1448/2 bola vytvorená geometrickým plánom z roku 1971 (č. 761-0162-71), ktorý je založený v spise pozemkového úradu. Z tohto geometrického plánu vyplýva, že parcela č. 1448/2 bola vytvorená z piatich dielov - diely „e“ a „f“ boli pôvodne časťami parcely č. 678/a/1 a diel „h“ bol pôvodne časťou parcely 705/1, t.j. tých parciel ktoré pôvodne mali patriť oprávneným osobám resp. ich právnym predchodcom. K parcele č. 1448/2 však boli zjavne pričlenené aj ďalšie dva diely: „i“ a „j“ z tzv. neknihovaných parciel označených ako č. 956 a 904, t. j. parciel, ktoré tvorili tzv. verejný majetok a neboli vo vlastníctve nikoho, teda ani oprávnených osôb ani ich právnych predchodcov. Hoci presné odchýlky môže určiť až znalec, už vizuálnym porovnaním tohto geometrického plánu s geometrickým plánom vyhotoveným Ing. Q.. 11/99, ktorý je podkladom rozhodnutia pozemkového úradu, je podľa navrhovateľa zrejmé, že najmä v južnej časti ňou navrhnutá parcela zjavne zahŕňa aj časti, ktoré zodpovedajú dielom „i“ a „j“.

Na záver navrhovateľ uviedol, že v predchádzajúcich zrušujúcich rozsudkoch č. k. 2S/17/02-56 zo dňa 26.08.2002 i č. k. 5Sp/33/04-22 zo dňa 20.05.2005, súd vytkol správne orgánu, že z výroku jeho rozhodnutia nie je zrejmé, ako rozhodol o celej uplatnenej veci. Oprávnené osoby si totiž podľa súdov uplatnili nárok k parcele č. 1448/2 o výmere 1,1625 ha. Správny orgán vo výroku vrátil vlastníctvo k parcele C KN č. 1022/39 o celkovej výmere 9.361 m². Z výroku rozhodnutia naďalej nie je zrejmé, ako bolo rozhodnuté o zvyšnej časti uplatnenej výmery (2.264 m²), t.j. uvedená vada nebola napriek jednoznačnému príkazu ustanovenému v § 250r O.s.p. odstránená. Podobne nebola odstránená ani vada týkajúca sa nedostatočného vysporiadania s námietkami navrhovateľa ohľadom nemožnosti vydať ani časť predmetného pozemku (podľa § 11 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb.). Na základe týchto dôvodov navrhovateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, alebo aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Poprade č. 64/535/06-NJ zo dňa 11.01.2006 sa zrušuje a vec sa vracia Obvodnému pozemkovému úradu Poprad na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

III.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že trvá na svojom rozhodnutí č. 64/535/06-NJ zo dňa 11.01.2006 a stotožnil sa s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č.k. 4Sp/6/06-90 zo dňa 29.10.2009 a preto navrhol, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

IV.

Právny zástupca ďalšieho účastníka vo vyjadrení k odvolaniu namietal oneskorenosť podaného odvolania právnym zástupcom navrhovateľa. Podľa jeho názoru plnomocenstvo nie je adresným procesným úkonom vo vzťahu k súdu, ktorým navrhovateľ určil zo svojich právnych zástupcov jedného na doručovanie písomností podľa § 48a O.s.p. Urobiť tak mohol len podaním s náležitosťami v zmysle § 42 ods. 3 O.s.p. Podľa jeho názoru je aj v plnomocenstve pre JUDr. Ladislava Janča výslovne dané splnomocnenie i pre doručovanie, a preto bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/6/06-90 zo

dňa 29.10.2009 navrhovateľovi riadne doručený aj prostredníctvom jeho právneho zástupcu JUDr. Ladislava Janča.

Otázku oprávnených osôb vyriešil už súd v konaní o predchádzajúcom opravnom prostriedku v rozsudku č. k. 2S/17/02 zo dňa 26.08.2002, pričom zoznam oprávnených osôb tvorí prílohu napadnutého administratívneho rozhodnutia. Otázka povinnej osoby podľa jeho názoru nepodlieha súdnemu prieskumu podľa § 21b zákona č. 229/1991 Zb.

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa uplatnenia nároku v určenej lehote uviedol, že tieto tvrdenia uvedené v odvolaní nie sú súčasťou opravného prostriedku zo dňa 31.03.2006 a ide o nové dôvody, ktoré s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 1 O.s.p. nemôžu byť predmetom preskúmania, z dôvodu, že súd môže preskúmať len rozhodnutie v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, resp. v opravnom prostriedku. Rovnako aj ohľadom nesprávneho geometrického plánu uviedol, že ide o nové dôvody, ktoré s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 1 O.s.p. nemôžu byť predmetom preskúmania. Takisto aj k námietke ohľadom nevykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu uviedol, že ide o nové dôvody, ktoré neboli súčasťou opravného prostriedku zo dňa 31.03.2006, a preto nemôžu byť predmetom súdneho prieskumu. Podľa jeho názoru túto situáciu vytvoril svojím konaním sám navrhovateľ, ktorý predával predmetné pozemky tretím osobám, hoci bol na tieto pozemky uplatnený reštitučný nárok, teda neplatne, pričom o neplatnosti týchto prevodov sa vedú samostatné konania, po skončení ktorých bude geometrický plán 11/99 následne slúžiť ako podklad na zápis v katastri nehnuteľností.

Rovnako aj k námietke nesprávneho určenia okruhu účastníkov, k námietke vydania častí pozemkov, ktoré oprávneným osobám nikdy nepatrili, ako aj k námietke nerešpektovania právneho názoru súdu uviedol, že tieto argumenty neboli súčasťou opravného prostriedku zo dňa 31.03.2006 a ide o nové dôvody, ktoré s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 1 O.s.p. nemôžu byť predmetom preskúmania, pretože súd môže preskúmať rozhodnutie len v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, resp. v opravnom prostriedku. Na základe uvedených dôvodov ďalší účastník navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil a priznal mu náhradu trov konania vo výške 134,79 €.

Dňa 09.09.2013 bolo najvyššiemu súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu ďalšieho účastníka, v ktorom navrhol, aby odvolací súd odvolanie navrhovateľa odmietol ako oneskorene podané. Uviedol, že predložené plnomocenstvo pre Mgr. Čermáka nie je adresným procesným úkonom vo vzťahu k súdu, ktorým navrhovateľ určil zo svojich právnych zástupcov jedného na doručovanie písomností podľa § 48a O.s.p. Pokiaľ navrhovateľ chcel určiť jedného z advokátov na preberanie písomností podľa § 48a O.s.p., mohol tak podľa jeho názoru urobiť účinne len podaním s náležitosťami v zmysle § 42 ods. 3 O.s.p. Navrhovateľ už raz využil svoje právo podať odvolanie, keď ho prostredníctvom jedného zo svojich právnych zástupcov podal dňa 15.12.2009, ktoré najvyšší súd odmietol ako oneskorene podané.

V prípade, ak odvolací súd podané odvolanie neodmietne ako oneskorene podané, navrhol, aby napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a priznal ďalšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania. Otázku oprávnených osôb vyriešil už krajský súd v rozsudku sp. zn. 2S/17/02 a zoznam oprávnených osôb tvorí príloha napadnutého správneho rozhodnutia. Prvostupňový súd v odôvodnení neuviedol, že nárok na vydanie nehnuteľnosti si uplatnilo urbárske spoločenstvo Štôla založené podľa ustanovení zákona č. 229/1991 Zb., ale právnická osoba založená podľa zákona č. 83/1990 Zb. Následne súd prvého stupňa dostatočne vysvetľuje právne nástupníctvo oprávnených osôb k tejto osobe. Toto občianske združenie bolo na základe ustanovujúcej schôdze oprávnené uplatňovať reštitučné nároky svojich členov, ktorí sú oprávnenými osobami podľa zákona č. 229/1991 Zb., a to aj urobilo prostredníctvom spoločného zástupcu P. P..

Otázka povinnej osoby nepodlieha súdnemu prieskumu podľa § 21b zákona č. 229/1991 Zb. Otázka uplatnenia nároku v určenej lehote, otázka nesprávneho geometrického plánu, otázka nevykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu, otázka nesprávneho určenia okruhu účastníkov, námietka vydania častí

pozemkov, ktoré oprávneným osobám nikdy nepatrili, ako aj námietka nerešpektovania právneho názoru súdu, ktoré sú uvedené v podanom odvolaní navrhovateľa sú nové dôvody, ktoré s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 1 O.s.p. nemôžu byť predmetom preskúmania, pretože súd môže preskúmať rozhodnutie len v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, resp. opravnom prostriedku. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške 134,79 €.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľa (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporcu o priznaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam Združeniu bývalých urbarialistov a obyvateľov Obce Štôla - pozemkové spoločenstvo (ďalej len ako oprávnené osoby) vložka č. 149/189 ako mpč. 705/1, CKN 1022/39 - lúka/zast. plocha v k.ú. V. a mpč. 678/a/1, CKN 1022/39 - les/zast. plocha o výmere 9.361 m² v k.ú. V., v zmysle geometrického plánu č. 11/99, ktorý vyhotovila Ing. Q., overeného Okresným úradom, katastrálnym odborom Poprad dňa 12.05.1999. V zmysle napadnutého administratívneho rozhodnutia, oprávnené osoby spĺňajú podmienky na priznanie nárokov podľa § 6 ods. 1 písm. e/ zákona č. 229/1991 Zb.

V súdnom konaní je k reštitučným nárokom potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby prípadne v súdnom konaní nedošlo k ďalšej krivde. Reštitučné zákony majú zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristupovala aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov mnohých majetkových a iných krívd spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Riadiacim princípom v týchto konaniach sú zásady materiálneho právneho štátu. V prípade možnosti viacerých výkladov právneho predpisu má všeobecný súd uplatniť výklad ratio legis pred doslovným gramatickým výkladom.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. povinnými osobami sú štát alebo právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia, s výnimkou

a/ podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,

b/ cudzích štátov.

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva ustanovením § 28 nedotknuté.

Podľa § 21b ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. ak je pochybnosť o tom, kto je povinnou osobou podľa § 5 a 16 ods. 2, rozhodne príslušný pozemkový úrad.

Podľa § 21b ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. rozhodnutia podľa odsekov 1 a 2 vydané v správnom konaní nepodliehajú preskúmaniu súdom.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti.

Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve

oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby alebo k pozemku bolo zriadené právo osobného užívania, s výnimkou prípadov uvedených v § 8,
- b) na pozemku sa nachádza cintorín,
- c) pozemok sa nachádza v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa, alebo tvorí koryto vodného toku, alebo na pozemku sú prírodné liečivé zdroje a zdroje prirodzene sa vyskytujúcich stolových minerálnych vôd,
- d) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný; pozemok možno vydať, ak stavba nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku,
- e) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada, botanická záhrada a arborétum zamerané na záchranu a zachovanie genofondu alebo les určený na lesný výskum alebo pozemok slúži výlučne na vypestovanie nových šľachtiteľských odrôd a semenných sádov lesných drevín,
- f) na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia,
- g) pozemok možno vo verejnom záujme vyvlastniť,
- h) pozemok sa nachádza v obvode projektu pozemkových úprav a jeho vykonanie bolo schválené.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 156 ods. 3 O.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Podľa § 250ia O.s.p. ak nie je možné vyhlásiť rozsudok po skončení pojednávania, najmä ak sa na pojednávaní ukázalo, že predmetom posúdenia je zložitá právna otázka, oznámi predseda senátu alebo samosudca účastníkom termín vyhlásenia rozsudku, ktorý určí tak, aby sa vyhlásenie uskutočnilo najneskôr do jedného mesiaca odo dňa pojednávania. Neprítomným účastníkom oznámi termín vyhlásenia rozsudku podľa § 156 ods. 3.

Podľa § 24 veta tretia O.s.p. v tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 48a veta prvá O.s.p. ak má účastník viacerých advokátov, doručí sa písomnosť tomu z nich, ktorého určí účastník na doručovanie písomností.

Podľa § 49 ods. 1 O.s.p. ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku sa doručuje iba zástupcovi.

Z obsahu súdneho spisu senát odvolacieho súdu zistil, že navrhovateľ má v tomto konaní celkovo troch advokátov: JUDr. Ladislava Janča, plná moc zo dňa 01.02.2006, l.č. 32, Mgr. Tomáša Čermáka a JUDr. Róberta Kováčika, overená kópia plnej moci zo dňa 05.11.2008, l.č. 43. Podľa obsahu tohto plnomocenstva (druhá strana, prvý odsek predmetného plnomocenstva) bol navrhovateľom v súlade s § 48a a § 149 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku určený Mgr. Tomáš Čermák ako splnomocnenec na doručovanie a na prijatie náhrady trov konania. Riadne účinky doručenia, so všetkými právnymi dôsledkami s tým spojenými, má len doručenie Mgr. Tomášovi Čermákovi, ako splnomocnencovi pre doručovanie. Senát odvolacieho súdu z obsahu spisu zistil, že Mgr. Čermákovi boli doručené dve predvolania na pojednávanie na krajskom súde a to dňa 03.02.2009 a 06.10.2009. O termíne vyhlásenia rozhodnutia dňa 29.10.2009 nebol Mgr. Tomáš Čermák upovedomený. Podľa doručienky pripojenej v súdnom spise bol o termíne vyhlásenia rozhodnutia upovedomený len JUDr. Ladislav Jančo. Z obsahu súdneho spisu nebolo ani možné zistiť, či bol oznam o verejnom vyhlásení rozhodnutia vyvesený na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, prípadne na internete.

Z obsahu zápisnice o pojednávání pred Krajským súdom v Prešove zo dňa 29.10.2009, na ktorom bol verejne vyhlásený rozsudok však vyplýva, že tohto pojednávania za zúčastnil JUDr. D. U., interný právnik spoločnosti - navrhovateľa.

JUDr. D. U. sa zúčastnil aj pojednávania uskutočneného pred krajským súdom dňa 06.10.2009, na ktorom aj predniesol svoje návrhy a bol upovedomený o termíne vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa názoru najvyššieho súdu z procesného plnomocenstva zo dňa 31.03.2008 pre JUDr. D. U. však nevyplyva, že by bol oprávnený konať za navrhovateľa práve v tomto súdnom konaní a to či už na krajskom alebo na odvolacom súde.

Z uvedeného skutkového stavu vyplýva, že na verejné vyhlásenie rozsudku nebol určený právny zástupca navrhovateľa krajským súdom predvolaný, ani o termíne vyhlásenia nebol aspoň upovedomený. Rovnako termín verejného vyhlásenia rozsudku nebol zverejnený na úradnej tabuli súdu, či na internete. Verejné vyhlásenie rozsudku nie je len formálny, samoúčelný úkon súdu. Jeho podstata má význam vrátane viacerých procesnoprávných dopadov. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len ten účastník, ktorý bol riadne oboznámený s časom a miestom verejného vyhlásenia, možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom - akými konkrétnymi výrokmi). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je tu právo účastníka oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (t.j. ak súd niektorého z účastníkov konania na verejné vyhlásenie rozsudku nepredvolá a ani ho iným vhodným spôsobom o verejnom vyhlasovaní rozsudku nevyrozumie - termín vyhlásenia nebol zverejnený na úradnej tabuli súdu), možno napraviť len tým, že odvolací súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, napadnutý rozsudok zruší.

Predvolaním na pojednávanie vytýčené na 03.02.2009 prvostupňový súd účastníkom konania vytvoril nielen procesnú možnosť ich účasti na nariadenom pojednávani, ale tiež na prípadnom vyhlásení rozsudku na záver tohto pojednávania. Zrušením tohto termínu pojednávania boli anulované oba procesné dôsledky doručenia upovedomenia o nariadení súdneho pojednávania a nastala procesná situácia, akoby účastníci neboli o pojednávani upovedomení. Rovnako aj na pojednávanie vytýčené na deň 06.10.2009 boli predvolaní všetci právni zástupcovia navrhovateľa, vrátane Mgr. Tomáša Čermáka.

Žiaden z advokátov navrhovateľa sa na pojednávanie pred Krajským súdom v Prešove dňa 06.10.2009 nedostavil.

Predmetné pojednávanie bolo odročené na termín 29.10.2009 o 8.30 hod. za účelom vyhlásenia rozhodnutia. O tomto termíne vyhlásenia však právny zástupca navrhovateľa, určený na doručovanie, Mgr. Tomáš Čermák upovedomený nebol. Prvostupňový súd tak v tomto prípade nepostupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. V dôsledku toho bola navrhovateľovi znemožnená realizácia jeho procesného oprávnenia byť súdom upovedomený o tom, že bude vyhlásený rozsudok a tiež procesného oprávnenia zúčastniť sa na vyhlásení rozsudku.

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu poukazuje na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - rozhodnutie R 64/2002 „Účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa pojednávanie má konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti. Ak boli účastníci konania chybné predvolaní na pojednávanie do inej pojednávacej miestnosti než tej, v ktorej bola vec z tohto dôvodu bez ich účasti prejednaná a rozhodnutá, išlo o nesprávny postup súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.“ Ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 85/02-58 zo dňa 12.03.2003 „Ústavný súd nevidí žiadny ústavný ani zákonný dôvod na to, aby dovolací súd konal inak

ako spôsobom, ktorý je reálnym naplnením obsahu pojmu verejné vyhlásenie rozsudku v takom rozsahu, v akom sa to deje v rámci celej sústavy všeobecného súdnictva Slovenskej republiky. Niet rozumného dôvodu netrvať na tom, aby sa účastníci aj v konaní pred dovolacím súdom dozvedeli o termíne, v ktorom dôjde k vyhláseniu rozsudku, a aby takéto vyhlásenie rozsudku bolo uvedené v zozname prejednávanych vecí, aj keď pôjde len o vyhlásenie rozsudku. V tejto súvislosti teda nie je podstatné, akú má povahu prejednanie a rozhodnutie o dovolaní, aké otázky dovolací súd rieši, a ani to, že podľa Občianskeho súdneho poriadku nie je povinný konať a rozhodovať na ústnom pojednávaní. Absencia výslovnej podrobnej zákonnej úpravy nezbavuje dovolací súd povinnosti riadiť sa objektívnym a ústavne nespochybniteľným postupom pri vyhlasovaní rozsudku, naopak, dokonca túto povinnosť umocňuje.“

Na vyššie uvedenú vadu konania prihliadol odvolací súd z úradnej povinnosti, pretože navrhovateľovi bola konaním krajského súdu odňatá možnosť konať pred súdom a tým aj právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde garantovaného Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/6/06-90 zo dňa 29.10.2009 podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), a to bez toho, aby sa zaoberal hmotnoprávnou stránkou odvolania.

Úlohou krajského súdu je v ďalšom konaní dodržať procesné pravidlá, rovnako sa krajský súd dôsledne vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľa. Ich rozsah a včasnosť uplatnenia posúdi krajský súd pred vydaním nového rozhodnutia.

Súčasne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí opätovne rozhodne o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.